

Forslagsstilleren (Guldbrandsen): Jeg tillader mig at foreslå Lovforslaget henbist til et Udvalg paa 7 Medlemmer.

Uden Forhandling og Afstemning vedtoges dette Forslag.

Den sidste Sag paa Dagsordenen var: Forespørgsel til Krigsministeren og Marineministeren af Folketingsmændene for Præstø Amts 1ste Valgfreds (Evend Høgsgbro) og Rjøbenhavns Amts 1ste Valgfreds (S. Bojesen) angaaende Rettergangsmaaden for Hæren og Flaaden.

(Forespørgslen findes i Tidenden Sp. 996.)

Ordføreren for Forspørgerne (Evend Høgsgbro): Paa min Medforspørgers og egne Vegne skal jeg tillade mig at begrunde den Forespørgsel, som vi agte at rette til den højtærede Minister, der repræsenterer Krigs- og Marineministeriet. At vor militære Retspleje er forældet og i høj Grad trænger til Forandring er jo noget, man allerede vil faa Fornemmelse af, en Mistante om, naar man ved eller hører, hvor gamle de Bestemmelser ere, hvorpaa vor militære Retspleje hviler. Det er for Hærens Vedkommende i alt væsentligt paa Krigsrets-Instruksen af 1683 med Forklaringen deraf fra 1703, tror jeg, det er, og Infanteri-Reglementet af 1747. For Flaadens Vedkommende er det Sø- og Landkriksartiklerne fra 1752 og 1756. Det er for Resten ret ejendommeligt at lægge Mærke til, at i de ca. 70 Aar, som altsaa ligge imellem Grundlaget for Hærens Retspleje og Grundlaget for Flaadens Retspleje, er der foregaaet saadanne Forandringer i Synet paa, hvorledes denne Ting bør ordnes, at det ikke kan nægtes, at Søværnets Retspleje paa flere Punkter er forud for Hærens Retspleje, naar man ser hen til de Forandringer, vi nu om Stunder stille til en forskærbig Retspleje. Jeg skal for øvrigt her indskytte, at det ikke er min Opgave særlig at komme ind paa Flaadens Retspleje — den vil min ærede Medforslagsstiller behandle — jeg har ogsaa haft nok at gøre med at sætte mig ind i Hærens Retspleje, paa hvilket Omraade jeg heller ikke tør smigre mig med at være særlig sagkyndig. Medens der saaledes i disse 60—70 Aar var sket et Fremskridt, er der siden den Tid

intet som helst sket, i alt Fald ikke foretaget noget af Betydning til Forbedring af vor militære Retspleje, hverken for Hæren eller for Flaaden, og det skønt der jo er foregaaet nok siden den Tid, der kunde motivere en saadan Forandring, haade i den offentlige Opfattelse af, hvorledes en Retspleje bør være, og navnlig da i Grundlovens Bud om, hvorledes den bør være. Der har været gjort gentagne Forsøg paa at komme til en Forandring — dette skal jeg senere komme tilbage til — men til Dato er intet sket af væsentlig Betydning. At vi have faaet en ny militær Straffelov er jo godt paa sit Omraade, men her er ikke Tale om Straffeloven, hvilke Straffe de enkelte Personer eller Forbrydere skulle belægges med; her drejer det sig kun om den formelle Fremgangsmaade ved Undersøgelsen og Bedømmelsen af de foresaldne Sager; det kan altsaa ikke trøste os paa dette Omraade, at vi have faaet en ny militær Straffelov. Jeg skal ikke i det enkelte komme ind paa, hvorledes Retsplejen nu er ved Hær og Flaade, men noget maa jeg dog anføre i saa Henseende til Begrundelse af vor Forespørgsel og af, hvorfor vi mene, at det er paatrængende nødvendigt at komme til en Forandring af disse Forhold. Jeg skal holde mig til Hovedtrækkene, det vil forhaabentlig være tilstrækkeligt.

For det første liber vor militære Retspleje under det samme eller i alt Fald til Dels det samme, som vor borgerlige Retspleje liber under. Den hviler paa Inkvisitions-Maximen ligesom den borgerlige Strafferetspleje, det vil sige, at Undersøgelsen i Sagen er lagt i Haanden paa en Mand, der samtidig skal være Dommer, Anklager og Forsvarer, og som er udrustet med en Myndighed og med Magtmidler, der let friste ham til Misbrug. Til disse Magtmidler, til det, der fremmer Misbruget, hører navnlig, at Forhøret, Undersøgelsen, foregaaer i Hemmelighed. Dette Forhør er jo væsentligt rettet mod den sigtede — det er netop Kernen i Inkvisitions-Maximen — og det gaar først og fremmest ud paa at faa en „egen Tilstaaelse“ fra ham, hvorved det hele former sig til det, man kalder „Kampen for Tilstaaelsen“, der for tiltalte tillige saa ofte bliver en „Kamp for Tilbærelsen“. Jeg sagde, at det, der gør, at den Myndighed, som er lagt i Forhørsdommerens Haand, og som i sig selv er for stor — det er i og for sig en umenneskelig Opgave at skulle være Anklager, Forsvarer og Dommer paa een Gang — det, der gør, at denne Myndighed misbruges eller kan misbruges, er blandt andet det, at Forhøret foregaaer i Hemmelighed, det vil sige uden Offentlig-